

בטחון שבועי

מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק מהגה"צ רבי יהודה מאנרל שליט"א מעיה"ת לייקווד יצ"ו

פרשת עקב תשפ"ו

והיד עקב תשמעון

פרש"י אם המצוות הקלות שאדם דש בעקביו, תשמעון. יתכן שמרומז כאן גם מצוות הבטחון. במשלי (ג-ה) כתוב: בטח אל ד' בכל לבך, ואל בינתך אל תישען. בכל דרכיך דעהו, והוא יישר ארחתיך. נתבונן נא בלשונו הטהור של רבינו יונה שם, [ונשנן דבריו כמה שיותר פעמים]:

ואמר ואל בינתך אל תישען. והענין, כאשר יראה לך בשכלך ותבונתך כי המעשה אשר תעשה יצליח על דרך עצת לבך ותחבולות אשר תחשוב, אל תבטח על זה כי הכל תלוי בידי שמים וכו' אם ד' לא יבנה בית (!) שוא עמלו בוניו בו וכו' לאדם מערכי לב ומד' מענה לשון, הנה גם מענה לשון איננו ביד האדם, אף כי הפועל (ר"ל ק"ו המעשה). בכל דרכיך דעהו וגו'. בכל פועל אשר תבקש לעשות, זכור את הש"י וקוה אליו להצליחך בו ותלה בו בטחונך, והשב אליו לבך, (ואולי צ"ל והשב אל לבך, וכדלקמן) כי אין הפועל בידך. והוסיף המקרא הזה (בכל דרכיך דעהו), על מה שאמר תחילה, בטח אל ד' בכל לבך, כי יש מי שבוטח בהש"י"ת בכלל, ומאמין כי הכל ביד"ש ובוטח בו, ולא יבטח באדם, ולא בכוחו ובשכלו, אך לא ישיב עין הבטחון אל לבו בפרטים, ר"ל בכל מעשה אשר יעשה, על כן אמר בכל דרכיך דעהו, פי' בכל פרטי מעשיך, בכל דרך ופעולה וזרהו, והשב אל לבך כי אין לך כח ויכולת בפועל ההוא, ואיננו בידך רק ביד השם, ותלה בו תקותך וציפייתך לחסד הש"י"ת וכו' וזה הענין נכבד מאד, וע"י ההרגל הזה תקבל הנפש

המשך <<<

הוא תהלתך (י' כ"א)

לפסוק או למאמר חז"ל, ותגיע להבנות חדשות בפסוק, וגם להבנות חדשות במידותיך וכוונותיך ובכל עצמך!! (הזכרנו, שע"י שינוי "ואהבת לרעך כמוך" נוכל להגיע לאהבת ישראל). ובאמת זהו המפתח לכל עבודת הבטחון, ולכל עבודת המדות, ולא בחינם היו בעלי המוסר כ"כ מרוממים!

מנוחה אמיתית לבין הזמנים - על ידי הוריה

כדאי לאדם לקחת לעצמו אפילו חצי שעה או יותר ליום, (בתנאי שאינו מרגיש שזה מכביד עליו) להודות ולהודות בלי סוף; בין בריבוי פרטים: גופו ואיבריו, (כולל עיניים, רגליים, אצבעות, שערות, הדרת פנים וכו' וכו') אשתו וילדיו, אוכל ובגדים, ביתו וכליו, פרנסתו [בכל המצבים השונים שעברו עליו]. החברותות שסידר לו הש"י, מקומות התורה שזכה להתעלות בהם, כל דפי הגמרא וכו' שזכה ללמוד; החינוך שזכה לקבל בכל תחומי החיים; המדות הטובות שנזעזעו בו או שהתחנך אליהן, או שזכה לעבוד עליהם; מקורות חיון שזכה להם (ספרים ומשפיעים והערות שזכה ע"י כל מיני מצבים להתעורר להם); כל הרצונות הטובים שיש לו!

גם חשוב לפרט האיכות של כל אחד ואחד מהפרטים כגון להאריך לפרט איך היה מצבי בלי עין או רגל ח"ו, בלי אשה, או בלי פרנסה, או בלי חברותות או המוסדות וכו' וכו'. איך היה אם המצב היה קצת פחות מוצלח, והשם הטוב עזר שזה במצב מושלם יותר. אפשר גם להאריך במילות של הודיה כגון באמירת נשמת וכו' וכו'. [תתחיל: "אבי אהובי, היום אני רוצה להודות לך

הרמב"ן מפרש על פסוק זה: "טעם הוא תהלתך והוא אלקיך, הוא יהיה תהלתך שתתן כל תהלתך אליו, אותו תהלל תמיד וכבודו לאחר לא תתן, ותהלתו (לא תתן) לפסילים". ע"כ. יסוד ועיקר חיינו הוא ה"חברותא" שלנו עם הש"י. הש"י"ת כביכול רוצה אותנו כ"חברותא", שבכל דבר וענין אנחנו מרגישים אותו ית', בין שאנחנו צריכים לעזרתו בכל תנועה (כמש"כ בתחילת הגליון) ובין שאנחנו רוצים לעשות רצונו ית' בכל תנועה, והדרך הטובה ביותר להגיע ל"חברותא" הזה הוא ע"י שבח והודיה להשם. [והשבח הגדול ביותר - הוא בזה שאנחנו בוטחים ובטוחים בישועתו!! - כן פירש בספר העיקרים (ח"ד פרק מ"ט) על הפסוק ואני תמיד איחל, והוספתי על כל תהלתך!].

צדיקים מביאים אור לעולם כי הם אנשים שמחים שתמיד משבחים את הש"י"ת, הם מהללים את ד' על כל נשימה ונשימה. אנחנו אומרים - בשאול מי יודה לך, לא המתים יהללו קה. התפקיד של החי הוא להלל, והחסרון של המת הוא שאינו יכול להלל! כמה שיותר אתה מודה ומהלל, כך יותר אתה בגדר חי! וכמה שיותר אתה מתלונן (קוועטשן) אתה ח"ו פחות "חי".

מוסר ורחוריה בבין הזמנים

קח לך שעה נוחה, בפרט בבין הזמנים שסדר יומך מסור לך יותר (ובמיוחד בשעות הבוקר המוקדמות שיש לך שקט ושלווה), ותבחר לך מאמר חז"ל - שאם תחיה אותו - תשתנה. ואז תשנן אותו עם ניגון שקט של מוסר כמה פעמים שתוכל (בלי להכביד על עצמך), ולאט לאט תראה איך שיש לך בזה טעם מיוחד וחיבור עמוק

על הגוף הבריא שנתת לי". למחרת: "על התורה והמצוות שזכיתי להם" (אפשר לפרט כמה מעטים בני התורה מתוך כל העולם). יום אחר, להודות על הניסים של הפרנסה. אח"כ על המשפחה הנפלאה שיש לך, או הבית הנפלא שיש לך, או העיר המיוחד שאתה גר בתוכה. כמה השגחה פרטית אתה רואה בכל פסיעה ופסיעה בחיך, ובפרט במסלול המיוחד שהשי"ת הולך אותך בשנים או בעשרות שנים שעברו עליך? כמה דברים ביקשת מהשי"ת, ונתקבלו תפילותיך? וכמה פעמים ביקשת דברים ולא קיבלת, ורק אחר כך גילית שהשי"ת ריחם עליך ומנע ממך את הענין לטובתך? כל כך חשוב לרשום את כל הדברים האלה, כי אם בשעת מעשה בטוחים שיזכרו, המציאות היא ששוכחים מהר מאוד.

כמה חסדים יש בגופך ובאברך, בעיניך ובאזניך, בלבך ובריאותיך (your lungs), במעיים הנפלאים שלך ובמיליוני כלי הדם (bloodcells) שעובדים עבורך יומם ולילה בלי הפסקה? [ועי' כל זה בחוה"ל שער הבחינה ובתחילת שער חשבון הנפש]. אלה שלומדים עכשיו את הדף היומי, ומגלים בפרק אלו טריפות כמה איברים יש בגופנו שלא ידענו בכלל שהם קיימים, וכמה חכמה יש בכל אחד ואחד מהם! אתה יכול אולי להסביר איך הקצת מים שיש במוחך מצליח לחשוב?!!! או איך חתיכת בשר קטנטנה מנקה את כל הדם שלך? או איך הגוף מחלק את כל חלקי המזון [שאתה אפילו לא יודע איזה ויטמינים ודברים בריאים יש בכל המאכלים הנפלאים שהקב"ה ברא!], דבר דבר למקומו; זה לדם, זה לבשר או לעור וזה לשערות (!), וזה הגוף מוציא כפסולת. וכן יש פלאים לאלפים למתבונן קצת!

חיזוק מהזוהר הקדוש (פ' נח עג)

פתח רבי אלעזר ואמר: (ישעיה כה א) 'ד', א-להי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא, עצות מרחוק אמונה אומן'. כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא ביקרא דקודשא בריך הוא ולשבחא ליקריה, בגין דכל מאן דידע לשבחא ליה לקודשא בריך הוא כדקא יאות, קודשא בריך הוא עביר ליה רעותיה, ולא עוד אלא דאסגי ברכאן לעילא ותתא וכו', ע"כ. [כמה יש להם לאנשים להסתכל בכבוד הקב"ה, ולשבח לכבודו, משום שכל מי שיודע לשבח להקב"ה כראוי, הקב"ה עושה לו רצונו, ולא עוד אלא שמרבה ברכות למעלה ולמטה]. ייתכן שבאמת הזוה"ק מדבר על דברים גבוהים, אבל בכל זאת מותר להבין גם על מי שמשבח בדרך פשוט על כל החסדים והנפלאות שהשי"ת עושה בעולמו ואיתנו. ובהפטרה של ואתחנן: 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה'. בפרט

המתאוות אל הבטחון.

ודע כי יש אנשים שעניניהם אל השם במעשה גדול, כמו אם יבקשו לפרוש בים לסחורה וכו', ובמעשה קטן לא יזכרו את השם, מפני שהפועל קל בעיניהם וברור לדעתם כי יעלה בידם, או מפני שלא יגיעם הפסד מרובה אם יבטל המעשה ההוא ולא יעלה בידם. על כן אמר בכל דרכיך דעהו, בדבר גדול או קטן, כי אחר שכל הפעולות תלויות ביד השם, וכל ההצלחות בחסדו, חייב אדם ליזכרו בכל מעשיו. כי אם יצליח המעשה בידו, והוא לא זכר בו את השם ולא נשא עינו בו אל השם, הנה קצר בחוק העבודה. גם יתן אל לבו כי שכר הבטחון ותקוה אל ד' להצלחת הפועל, גדול יותר מאוד מתועלת הפועל עצמו. וכו' והוא יישר ארחותיך, וזולתי שכר הבטחון אשר הוא גדול מעל השמים, תצליח במעשה ההוא וכו'. למדנו מכאן שאדם חייב, בכל "פסיעה" שהוא עושה, ואפילו בפעולה קטנה, לישא עינו להשם, ולבטוח בו ית' שיעזור לו. ואם הצליח בלי לחשוב ע"ז, קיצר בחק העבודה! ואדרבה, אם יבטח בד', אז השי"ת יתן לו הצלחה מיוחדת בעוה"ז, לבד מהשכר הנפלא - "גדול מעל שמים", לעוה"ב.

בבין הזמנים, שמזדמן יותר לראות את הבריאה הנפלאה של השי"ת, זה הזדמנות לעצור ולראות את הפלאים, את החכמה ואת השלימות של כל בריאה ובריאה, בדומם, בצומח ובחי. ראית פעם חיה שצווארה קצר יותר מרגליה ואינה יכולה להגיע למזונה שעל הקרקע? (חוץ מהפיל והקוף, שלהם הקב"ה נתן אפשרות מיוחדת להרים את אוכלם לפיהם!) ראה את הצבעים המרהיבים שהקב"ה ברא, בעופות ובפרחים ועוד, ואיך הכל משתלב כל כך יפה עם הסביבה שלו; את השמים הכחולים, ואת העצים, העלים והדשא הירוקים והמרגיעים שברקע. [דרך אגב האם פעם ראית פרח ירוק? כנראה שזה לא משתלב יפה - שהפרח יהיה אותו צבע כמו העלים שמסביבו!] יש מתכנן לבירה!!! נשים לב לכל הדברים הנפלאים שיש מסביבנו, נכיר את הבורא החכם והכל יכול ית"ש, ונודה ונשבח לפניו על כל כך הרבה נפלאות, בלי סוף ותכלית.

בפסוק זה א-לי ואנוהו, פרש"י - בפ' אחד: 'אספר נויז ושבחז בעולם', ויש להוסיף שהפ' הוא ואנוהו - אני אייפה אותי! היינו, שאני אראה ואספר את היופי של הנהגת השם, ע"י שאני אראה לעצמי, וגם אספר לאחרים תמיד את החסדים והנפלאות שהוא ית' עושה בשבילי! על ידי זה, אני מקיים 'ואנוהו' כפשוטו ממש - אני כביכול 'עושה את הקב"ה יפה'!!!

ומלרתם את ערלת לבבכם, וערפכם לא תקשו עוד

מושפעות ממהלך המחשבה של אומות העולם, ואיך שהיא טוענת שהספר אינו מוצלח. הוא לא איבד את עצמו, ואמר לחבירו כמה זה טוב שאשתו יש לה דיעה חזקה, ויודעת להעמיד אנשים במקומם! [כוונתו היתה באמת להעמיד את האשה במקומה, אבל אני מסופק

לפני כמה שנים, אברך באנגליה הוציא ספר על חינוך, וזה הצליח מאוד בהצלחה מסחררת, ומיד. הוא היה באמצע שיחת טלפון עם ידיד שלו, ושוחחו על אפשרויות של הפצת הספר. החבר, שאשתו היתה בעלת דיעה לא קטנה, התחיל להשמיע לו את דעותיה, שהיו

בטחון ומחשבות חיוביות

את המידה של הכנעה והיכולת להודות על האמת, ועל האפשרות שאולי יש צדק בדברי השני, אז גם כשהנביא יגיד לך לא תוכל להיכנע!

מחלוקת לשם שמים

כשזה לשם שמים זה נורא עד מאוד! היצר הרע אוהב כאלו מחלוקות, כי הוא יודע שרח"ל אין להם סוף! [א.ה. ראיתי מובא בספר 'אגן הסהר' מכתב מהרב בעל התניא זצ"ל, וז"ל: שאלתי ובקשתי לעורר החרטה בלבו הטהור להעביר על מידותיו, כמאמר רז"ל כל המעביר על מידותיו וכו', ולעשות זאת למעני ולמען השלום, כי אין שלום יוצא מתוך מריבה ח"ו, ובפרט ממחלוקת לשם שמים, אשר רוב הצרות והתלאות הם ממחלוקת לשם שמים, הרחמן יצילנו ממנה, ע"כ. וזה מפורש בדברי הרב כמה פעמים: "מחלוקת לש"ש זה הכי גרוע!!" דוד המלך אמר על קללת שמעי בן גרה 'השם אמר לו קלל'. הוא ידע לשתוק אפילו כשהוא היה צודק! גם בחטא של בת שבע, כשהנביא הוכיח אותו הוא מיד אמר 'חטאתי', אע"פ שהגמ' בשבת אומרת 'כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה', ואם כן הרי היה לו תירוצים אמיתיים, אעפ"כ הוא קיבל את התוכחה מיד. בנוהדדוק היו קוראים לזה 'מודה על השקר!'. גם כשיש לך תירוצים, תבין שיתכן שטעית, ותודה; אתה הרי לא מלאך וייתכן שאתה משוחד ולא רואה לנכון את מה שעשית. מי שחי כך, אינו שייך לשנאת חינום כלל, כי הוא תמיד יודע שיש גם צד שני צודק - ועונים יירשו ארץ! הם יצליחו ויהיו למעלה בסוף ה'משחק'! וזהו הרי מה שבאמת חשוב! דוד מלך ישראל חי וקיים! מי שיודע לקבל בזיונות בעוה"ז, הוא יישאר למעלה לנצח נצחים!!

אם היא הבינה את עומק דבריו!]

זה עצוב מאוד כשיש אנשים שלא התחנכו להכנעה וענוה ותמיד בטוחים שרק הדיעה שלהם היא האמיתית, גם כשרואים את ההצלחה לפני העיניים. האדם אמנם צריך את הגאווה הכשירה שלא להתפעל מאחרים באופן שהוא מבטל עי"ז את עצמו, אבל בסופו של דבר הוא חייב גם כן לדעת שגם לשני יש מעלות והבנה, גם אם זה שונה ממה שהוא חושב! כשם שפרצופיהם שונים, כך דיעותיהם שונות! שבעים פנים לתורה! כמו שיש מקום לשכל והבנה שלך, כך תבין, שגם אם השכל המהולל שלך אינו מבין את הדרך של השני, בכל זאת, גם לו יש שכל, ובודאי יש גם איזה צדק בדבריו!!!

האסון שיש בשנאת חינום ובמחלוקת

פעם הייתי עד למחלוקת במשפחה שאחד מהם עזב את הבית על מנת שלא לחזור לעולם! דיברתי עם שניהם, וכל אחד היה בטוח שרק הוא צודק. הוא הצדיק והשני הוא נורא ואיום! "איך הוא יכול להתנהג ככה?!! אף אחד אינו מעלה על דעתו את הצד של השני, הוא אפילו אינו רואה שיש בכלל עד משהו!! הוא רק את עצמו, וזה השורש של האסון הנורא של שנאת חינום.

ירמיהו הנביא מביא באיכה (א-יח) את המילים שאמר יאשיהו המלך לפני שהוא נפטר על ידי החיצים ששמו לו "צדיק הוא השם כי פיהו מריתי". ירמיהו מספיד כאן את יאשיהו על שהצדיק דין שמים עליו, והודה שהוא לא היה בסדר. גם כשאתה יכול להצדיק את עצמך, כשאומרים לך שאינך צודק, אתה חייב לדעת לקבל ולהימנע. והגם שזה שונה אם נביא אומר לך שאינך בסדר, שאז בוודאי אתה חייב להודות על האמת, משא"כ כשבשר ודם אומר לך כן. אבל אם אין לך

כל אחר חייב לעבוד את השי"ת רק לפי מדרגתו

הנצי"ב בהעמק דבר כתב יסוד חשוב עד מאוד, עה"פ ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך, ללכת בכל דרכיו ולאהבה אתו ולעבד את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך. לשמור את מצות ה' ואת חקתיו אשר אנכי מצוך היום לטוב לך (יג-יג), ואלו דבריו:

הפרשה תמוה, שהרי כל מה שאפשר לבקש מכח אנוש כלול בשאלה זו, ומה יש עוד לשאול? ויותר מזה קשה, הא דאיתא בגמ' (ברכות לג:) וכי יראה זה דבר קטן? והגמ' תי' שלגבי משה זה דבר קטן. והפלא שהרי לא יראה לבד יש כאן, ולמה הקשה על יראה יותר מעל אהבה ולעבוד בכל הנפש? ... ועוד יש להבין, למי נאמרה פרשה זו, אם נאמר לכל ישראל בשוה, היאך אפשר שתהא מדרגה זו יראה ואהבה בפחות שבישראל שאינו משיג אותם כלל, והרי אהבה אינה נמצאת אלא באמצעות תורה או עבודת בהמ"ק, שהן המה ה"לחם" המחברים את ישראל לאביהם שבשמים, ... והיאך יבא הקב"ה בטענה עם בריותיו - לשאול מהם מה שא"א בדרך הטבע? ואם נאמר שלא דבר כאן אלא עם מי שראוי לכך, הלא לא נתפרש עם מי הוא מדבר? אלא ע"כ יש לדקדק ולהתבונן באותה פרשה

מהו מצבך כעת? למדנו מדבריו שזה כמעט עבירה להתעסק בעבודה שאינה שייכת למדרגתך! ויש לדעת, שגם לאותו אדם במשך ימי חייו יש מצבים שונים, לכאן או לכאן. וזה מקל מאוד על האדם, כשאתה יודע שאתה חייב לבדוק מהו המצב שלך, ולא להסתכל על אחרים. אנחנו לא כולם באותה משבצת. אי אפשר לדרוש אותו דרגה בלימוד התורה ממי שאינו בעל כשרון, כמו מאחרים. וכן מי שיש לו רקע קשה או

בטחון בנובהרדוק

עם פחות כשרונות, ולא הצליחו לסיים על אף התאמצותם. "מה כל כך קשה לגמור שני דפים?", הוא צעק עליהם. כמובן כולם שנאו אותו, וגם אנחנו מבינים שאין מקום לכעס.

זה בדיוק מה שאנחנו עושים לעצמנו! אנחנו דורשים מעצמנו להיות 'כמו כולם', גם כשאין לנו את הכשרונות שלהם או את האפשרויות שלהם. זה כולו יצה"ר כדי לייאש אותנו מכל העבודת השם. מי שאינו מרוצה מעצמו, בוודאי לא יוכל להתעלות, ואז הוא נופל לגמרי ח"ו. בדיוק כמו שראינו בדברי הנצי"ב שנשים וקטנים יש להם מדרגה אחרת מאשר הבן תורה, כך יש גם לכל א' תפקיד אחר מחברו. עיני כסיל בקצה הארץ (משלי יז-כד). הכסיל תמיד מסתכל על אחרים, ועיני מנסה לעשות מה שאינו שייך לתפקידו.

קשיים אחרים. למעשה, בדרך כלל מי שאינו לומד מוסר חיובי לדעת את כל הדברים האלה, הוא מקנא מאוד בחבירו הבעל כשרון - שגומר את הש"ס! אבל הוא טועה מאוד!!!! תירגע!! אתה בעולם אחר עם דרישות אחרות!

יש את ר' בערל לפני שהוא עבר אירוע קשה, ואת הר' בערל של אחרי; את האשה לפני לידת השלישיה, ואחרי; את האברך לפני שהתמנה לתפקיד מסויים, ואחרי. יש יצר הרע גדול שהוא תמיד תובע ממך - לא לפי המצב האמיתי; בדרך כלל יותר מדי, [ולפעמים גם פחות]. הוא לא נותן לך לחשוב ולהשתמש עם שכלך ולהתאים את עצמך לתפקידך האמיתי.

פעם הייתי עד למראה עצוב של קבוצה של לומדים, שהיו צריכים להספיק שני דפים ליום. בחור אחד בעל כשרון גדול כעס על אלה שהיו

נובהרדוק

ואפילו בעל מוסר! הוא היה גם אהוב על כולם, בקיצור מושלם מכל הצדדים! יום אחד הוא נעלם! היה לו איזה עגמת נפש וכעס על מישהו וזה פגע בו בנפשו עד שנהיה משותק! זה היה רחמנות גדולה לראותו במצב זה, וכולם ראו איך שצריך לברוח מכעס והקפדה וכו'. מכאן למדנו איך שאדם צריך ללמוד דוקא את המוסר ששייך לו. אם יהודי זה היה לומד בספר שמגנה את הכעס הוא לא היה מגיע למה שהגיע. תלמד להיות רגוע ולא לדאוג כל הזמן על כבודך כשאנשים פוגעים בך! אחרי כמה שנים היה לו רפואה שלימה. אבל הוא כבר הבין את תפקידו! עכשיו הוא לומד פחות ועובד פחות, אבל הוא מחייך כפול!! הוא כבר אינו ה"קנאקער" הגדול (מי שעושה רושם על כולם וכו') אבל הוא שמח וזכה לתקן מדותיו!

• זהו סיפור מיוחד שמלמד אותנו שחשוב יותר לעשות רצון ד' מאשר להיות "צדיק העולם" עם כ"כ הרבה כבוד מדומה והרגשת הצלחה! או שאין לו זמן לאחרים כי הוא כ"כ עסוק בלכבוש את כל העולם! עדיף להיות יהודי פשוט, בלי כעס ובלי שפלות וייאוש, ולעבוד את השי"ת בתמימות ושמחה!

• אתה צריך פרנסה? שידוך? חברותא? רפואה? תנסה ללמוד מוסר 4 שעות על בטחון ברציפות (לא כל א' יכול לעשות כן, אבל בעת נסיון יש כוחות אחרים!), ותוכל לקבל כל מה שאתה צריך! [הצדיק רבי משה שניידר זצ"ל, כשהיה צריך כסף לשיבתו, עשה כך, ואז הלך למשרד ומצא שיק (cheque) שמחכה לו!]. אם עד עכשיו דאגת, תלמד מוסר כמה השם אוהב אותך, וכמה הוא רוצה ויכול לתת לך בדיוק מה שאתה צריך אם רק תסמוך עליו. אם אתה מרגיש שיש לך קנאה על השידוך של פלוני תלמד מוסר כמה שאין אדם נוגע במוכן לחבירו כמלא נימא, וכו'. מוסר בריא שאתה מרגיש שאתה צריך! תלמד עד שאתה באמת מרגיש רגוע, כי אתה בידיים הטובות של אביך שבשמים - הטוב והמיטיב!

• אנשים שיש להם מוסר דומה לשל אחרים, יכולים בקלות ליפול ברשת הקנאה, בנובהרדוק חששו מזה מאוד ועסקו דוקא "לשבח מקום הקנאה!" תשמח/תשבח את השני כדי להוציא מלבך כל צד קנאה.

• אני יודע על יהודי מאירופה שהצליח מאוד ברוחניות ובגשמיות. הוא היה מתמיד גדול, בעל צדקה מיוחדת,

קו 'עמודיה שבעה' 0733-587-587
שיעורים ע"פ דרכו של הרה"ג ר' אברהם גניחובסקי זצ"ל בהנהגת הבית, בספר 'עמודיה שבעה', ברוח העלון

שמעו ותחי נפשכם
לשיעור שיעורי
הרה"צ יהודה מנדל שליט"א
בקו 'השגחה פרטית'
02-3011300
או בקו הישיר: 02-3011906

להארות והערות:
050-4154557
לקבלת הגליון במייל
X7100100@
GMAIL.COM

מפיצים בטחון לכל יהודי - בכל העולם - מכל הלב
אנחנו רוצים להגדיל את התפוצה ואנחנו מתמודדים עם הקיים עזרו לנו להפיץ את האור! ניתן לתרום בנדרים פלוס ע"ש "עוצמה של קשר" במדור "ביטחון שבועי" בנק מרכזתל סניף 725 מס' חשבון 44346 ולציין עבור "בטחון שבועי" וכן אצל יצחק יהודה לב ארי בטל' 0504121613